

945

Sammelwerk
K

~~Handwritten scribble~~

- 1.) ...
- 2.) ...
- 3.) ...
- 4.) ...
- 5.) ...
- 6.) ...
- 7.) ...
- 8.) ...
- 9.) ...
- 10.) ...
- 11.) ...
- 12.) ...
- 13.) ...
- 14.) ...
- 15.) ...
- 16.) ...
- 17.) ...
- 18.) ...
- 19.) ...
- 20.) ...

**FLORVM
S P A R S I O**

IN

**NATV PRIMVM INGENII FOETVM
DOMINI MAGISTRI
HENR. AVGVST. TOEPFFERI**

**d. XV. April. a. r. f. MDCCXLVI.
editum.**

S E R V E S T A E,

**Litteris CHRISTIANI BÖHMII, Illustr. Gymn. Academ.
Anhalt, Typographi, 1746.**

Verisimum est illud Hebræorum Adagium; חכמה
דדיתורם אוגט סופרם מרבה חכמה *Amulatio Virorum Literis*
deditorum auget sapientiam: Nihil enim magis facit ad
incrementum scientiarum, quam si præsupposita pietate,

cujus filia generosa est *charitas*, simul ejusdem *Chara-*
cter genuinus, Viri de Literis merituri, certent de gloria inventæ
veritatis, ut *Hillel & Schammai*, *Pfaffius & Maffeus*, *Ludovicus*
Capellus & Job Cloppenburgius, in quibus Eruditio & modestia, de pal-
ma certant: Sed ubi animus atra bile infectus, magis de victoria,
quam veritate certat, nulla ex scriptis sequitur utilitas, & qui vin-
cere cupit vinci solet, teste in Belgio *Voetianismo* contra *Coccejanis-*
mum. Nec merentur talia scripta refutationem, quorum finis est
lætio famæ & contumelia proximi, quale est scriptum quod d XV
Apr. hoc An: sub hoc Titulo prodit in Typographia Gymn. Anh.
Quid de Doctorum Auditorumue quærelis, quibus illi, turpis igna-
viæ, negligentiaque, hos adcusant; Hi vero impactum sibi crimen,
omnibus amoliri viribus conantur, statuendum sit, disquirat HENR.
AVGVST. TOEPFFER S. S. Theol. & Metaphys Prof Publ. nec
non ad S. Trinit Pastor. Cur Magisterii Titulum de quo ipsius
Antecessor valde gloriabatur omiserit, homo, pletorumque sen-
tentia fastu inflatus, Prælaturæ cupidus, equidem ignoramus.

Quod refutatione indignum nobis videretur, nisi personæ pu-
blicæ & rite vocatæ, calumnia per indirectum redundante quasi in
vocantes, calamo atrato censuræ, Adolescentulorum, ad quos
scribit exponerentur. Faciamus ergo, omnes ut intelligant sola Bi-
ble motum provocantem scripsisse: Duabus vicibus tres magni *Aa-*
ronis nepotes carceris poena digni nobis omnibus sunt visi, uno
Tapffero excepto, qui manibus pedibusque renitebatur, ne puni-
rentur, quod tamen factum est, nulla habita Collegii nostri atten-
tione injustæ susceptæ defensionis suorum quorum est proprium,
fucum facere, licet res sit luce meridiana clarior, culpam a se amo-
vere omnem, licet exculpate se nequeant. Exemplasunt in prom-
tu & nemo ea ignorat,

)(2

Cristas

*Die 10. Tapffers
Superintendent
ita ab ihm
sibus vocabatur*

Crisis jam erigebat Töpfferus in orat. sua inaug. acriter nos omnes perstringens, quam crisis acerbam ipse sæpe & per suos in nos exercuit, quorum imbecilli iudicio minus quam par est, fidit & superfruit. **Morbo laborat eodem ac Ilerici,** omnia objecta flava, vel qui per vitrum viride vident, viridia existumantes. Discentes de maxime necessariorum prælectionum defectu conqueri jure quodam suo nequeunt, quippe quæ in typo lectionum offeruntur; sed quis quæso civium nostrorum est, qui eas frustra desideravit? Ergo somnium vanum est: de doctorum ineptitudine iudicium ferre non licet iis, qui vix ac ne vix quidem ephelis exceßerunt; & si hoc faciant, iis nemo habebit fidem nisi Töpfferus, cui soli tanquam Pontifici thus spargendum ab honoris & gloriæ Töpfferiana mancipiis, ut insolito ejus fastui fiat satis: nulla unquam, quantum scimus, audita fuit de alicujus commoditate, uti loqui amat Töpfferus, querela; id autem certissimum, operam nostram, privatam neminem discientium desideravisse, qui ab unius Töpfferi ore mellifluo soli pendere & volunt & debent. Pone doctorem, inquit scilicet H. A. TOEPFFERVM linguarum, artium scientiarum *Magistrum* & reliqua.

Ecquis vero tibi Domine Magister dedit potestatem, ac si esses summus iudex & in suggestu stares, in matheos doctorem ut adeo acerbe & contumeliose inveharis, quæ est temeraria tua licentia? qui nullo unquam tempore in ulla re adversarius tuus fuit, quam quod in sententiam omnium pedibus iverit qui cognatos Tuos jure meritoque puniendos existimarunt. An hoc tantum est crimen? o si memor fuisses dicti: ne sutor ultra crepidam! quis sanæ mentis ferat ejusmodi insulsum & iniquum iudicium de mathematico per XXXVI. annos variis in locis & ipsa Academia Fridericiana, in tanta omnis generis doctorum frequentia, scientiam hanc illustrissimos Comites Stolbergicos, aliosque nobiles Dominos docente & tractante. Quis mirus furor animi tuum occupavit? studiosam inter juventutem nostram, certe non sunt ingenia præcocia, quæ prima statim vice sensum demonstrationum Geometricarum adsequi valeant, hinc secundum methodum excellent

Can-

Cancellarii L. B. de Wolf primo mechanica instituenda est demonstratio, cui successu temporis adjungenda est Geometrica, ut gradatim huic adfuescant. Ars non habet osorem, nisi ignorantem & nemo sapiens ex relatione imperitorum iudicat. De eloquentiæ doctore minime eloquens plebis doctor, orationem suam balbutiens, qui, nescimus quamdiu ab omni cultu ac humanitate abfuit, si iudicat quovis gradu turpissime contra ipsas conjugationes impingit, uti nuper fecit *Tæpfferus* in conventu publico (quid insolentius impudentiusve cogitari potest) ac pervertens consuetam gerundiorum significationem. Si tacuisses, Grammaticus mansisses, nunc vero non, quod vitium hoc majus est; Sed nonnunquam bonus dormitat Homerus, quidni *Tæpfferus*? Metaphysicus videris esse, qualis Theologus A. C. primi ordinis inquit, subtilior quam fas & æquum est in controversia cum b. Dn. *Denzero*? Si displiceat auditoribus sapientiæ *Tæpfferianæ* spiritu inflatis, qui doctori & sibi solis sapere videntur, aliis vero non, sicut nuperus tuus orator juvenis impolitus. Quid mirum? Cur vero propinqui tui non ante quam intrare debuerunt carcerem, subterfugerunt inutilem operam nostram, sed per 3. menses comparuerunt, an sapientiores fuimus, quam sumus nunc? an non ex odio & ob pœnam factum? an non alios extimularunt, ut idem facerent? operam nostram plane inutilem esse, quis prudens hoc crediderit, nisi *Tæpfferus*, quovis parente perverfo filij amore occacato cæcior, indulgentissimo indulgentior.

Qui sensus habent exercitatos probare possunt omnia, nemo nostrum cæcum ad sensum desiderat; sed tu, quia tui Pytagoreorum ipse dixit in ore habent Ut quidam equorum pullis multo meliores essent, & non ostenderent se baculum scholasticum effugisse, optaremus.

Quæ de literis ad Rectoris non suum forum pertinentibus *Chald: Rabb:* ex tripode pronunciat non curamus, quia videmus ex rudi & indigesta ratiociniorum in his mole, eum non legisse quæ de facilitate Rabbiorum, præ stylo Biblico. contra Capellum edidit *Buxtorfius*, vel quem odio personæ carpere vult ipse G. A. R. Resp. Ill: nunc in rep. lit. Viri, D. Conf. Eccl. & Conc. Aul. Berol. Cl. *Sack* publ. defendit, cum orbilius ipsius adhuc subsellia di-

scientium premeret. Grammaticarum ea est persuasio a Bibliis
initium fieri debere. Sed ô Domine *Magister*, Scientiæ *Dial.*
Chald: Syr. Rabb. præcipue, dantur viæ aliæ. Ut Error
ferula dignus est, quando putat *Rabbinos* non ingredi hi-
storiam, lege Lector librum *Juchasin & Tzemach David, Schevet
Zehuda & duplex Seder Olam*, præ: ut illud illustravit doctiss. *Joh.*
Meyerus P. Harderov. cum quo viro Summo an commerc. Lit. ex-
ercuerit & quid de ipso judicaverit, vel ex sola Ep. Cl. *F. W. Pagenste-
cheri* constat. *J. A. Danzium* suum habuit non solum amicum sed &
emotorem multorum exemplarium *Clavis Talm.* Et sic est mercator,
bono non quem ipsi affingit malo sensu accipiendus, quæ duo
Grammatica distinguere deberet: *Angliam* interponit, de qua ne ver-
bulum quidem dixit, nec ipsius est serinia ipsius perlustrare, examinare
eum, non Judex enim ventosus, est secundus primi Prof. Theol! o *Vi-
rum Magnum*, sed vix extra viciniam notum! cum quibus Viris doctis
vel ibi vel in Belgio per Literas egerit, quid curat? promotio in Soc.
Angl. de Prop. Fv. commercium pro fundamento habet. *Suren-
husii, Relandi, Perizonii*, cognatorum. *Van Alphen & v. Leurven,
Vitringæ Way. Burmannorum, Roellii* Ep. videri possunt, si e relectoris
esset: Certe namque Thomas non tam incredulus fuit quam noster,
ablegandus ad *Wolffii* Bibl. Rabb. *Joh. Fabricii*, H. Bibl. S & *Joh.*
Clerici Bibliothecæ Anc. & moderne, *Lenfant. Bibl. Germanique
Staudacheri* præf. Gr. suæ. chartarum & temporis angustia ipsi sit com-
mendata, nec ab eo in his literis informari cupit, qua methodo, hæc quas
ignorat literæ sint tractandæ, qui alios ad *Gem. ram* usque ita perdu-
xit ut & libros ederent. *Magistris* pluribus id in usu esse dicitur,
docere ea, quorum superficiem lambere datum est, de pane lu-
crando, sed cum opulentiam possideat spartam, miratur ipsi a
Summo Magistratu permitti in aliorum involare Professiones, & ri-
demus *Coll Rabb* habere velle eum qui nullo unquam Magistro
Judaico usus est, sic hodie latinos se vocant qui *donatum, Rabbinos*
qui decem lineas ex R. *Sal Feachi* (ut eum falso vocat *Isaacidem*
dicendum scriptore facillimo explicare possunt, se sc. transfundere
volunt in alios, quod ipsi non intelligunt, semper superficiem
Gram-

Grammatistas esse hoc tempore Studiosos verum est, adeoque nulla Calumnia, nam quod de ineptitudine produxit. A. progr. d. X. Apr. h. anni affixi per Oeconomum Gymn. & Stud. *Tappferum*, Jenens. probare potest. Cujus verba erant ad me in mensa Comuni, nemo, potest opponere, nedum præter. me, respondere.

Hodiernæ negligentiae causas ipsum indicare nec velle, nec ipsi licitum esse addit; Sed pro autoritate revelari cupit, cum ipsi non incognitæ sint, *Monopolium Collegiorum*, quod hodie plures exercent aliæque fraudes. Multi dantur cœci cæcorum duces. Plura quis diceret *pacis amans*, ut Adolescentium immaturorum Advocatus facit; quid doceat *sana ratio*, non opus est ut ei enarret, qui Juvenis Summum *Rationis* amatorem audivit & post *Volderum*, ipse de rationis infallibilitate scripsit. Præstat silere quam periculo se exponere, eorum, qui nescio qua arte exercitum contra hostes suos conducere & Brachium seculare sæpe provocare solent, in causâ quæ arbitro pennæ & ingenii acumini relinquenda esset. Studium *Hilf. Univ.* centum loca difficilia autorum illustrare, quod ignoret dolemus, nec ad eum informandum charta sufficit, alias ex *Palmerio, Barthio, Dilberro, Fesselio, Perizonio, Gronovio* &c. probaremus. Perversio similitudinis *Mercatoris* plane Satânica est, quis enim superbiam unquam in eo quem lancinat culpavit, Modestiam laudarunt Viri docti. Mercator est sensu bono & non malo quo Invidiam ipsi constaturus ut *Sophistæ* solent, vocabulum Mercator eo de Rect. Gymn. sensu sumit, quo illi *Agyrtæ* solent, qui secundum illud *enumerat vulnera miles pastor oves*, numerum *Scholarium* suorum, omnibus Tabellis inscribere & de dilatando ob Grammaticos Auditorio loquuntur: *Phalerae ad populum!* Cæterum vellemus Adversarium nostrum non ita gloriari de numero auditorum, nam novimus qua arte colligantur. *Numerus sunt fruges consumere nati.* Nomina magni quid sonant in auribus plebis, sed non sapientum, qui sciunt quam omnibus sit curta suppellex, licet Aristarchus noster multa de ipsis prædicet.

Non est quod glorieris tanto opere de testimonio SCHMIDII, quem sarcastice laudas. Sed habeto Domine *Magister!* huic perinde

inde esse, sive laudes, sive vituperes eum; nam neque per te, (in vulgus enim notum proverbium est, es soll was seyn und ist nichts) neque per alios Viros semi eruditæ plebis obscuros stat ferre de eo iudicium. Invidia ac odio ductus, charitatis quoque expertus Theologus & id solum sufficit, ad turbatorem pacis, quæ tamdiu in collegio nostro viguit & publ. præconio digna visâ aliquoties fuit, delineandum. Ad testimonium vero ipsûm quod attinet, auditorum Tuorum rusticitatem morum in disputationibus suis domesticis vice plus simplici est expertus; & ubi eos correxit (mores autem formavit Principum) & modestiam suasit, sicut puli ingrati calcitrarunt adversus stimulum & uno ore clamaverunt, Dominum Prof. Tæpfferum tolerare si ipsûm pro absurdo, inepto, stulto haberent. Siccine nimia familiaritas, satis superque nota, quæ tibi cum propinquis tuis intercedit parit contemptum & Tibi & nobis omnibus; nam ex quo tempore Professorum numero es habitus, nobis reverentia fere nulla fuit præstita, *corrumpunt enim bonos mores consortia prava* Cæterum quam diu iis licuit pingui Tæpfferi vitulo arare, tamdiu procescit, disp. schedula vero finita, fabula erat acta. Auditores denique tui (quorum numerus non tam magnus ut non parem, quid quod superiorem habuissimus) quod cogantur clam, vi, precario, gratis, velut novellæ mulieres faciunt, si regimen maritis adimunt, scimus omnes; quin imo nominatenus evocati fuerunt, ut auditorium tuum sit frequens. Fortasse regimen peculiare tu quoque adfectas, cum monopolio sapientiæ, ad destruendum Gymnasium, in cuius viscera jam in ipsa oratione tua inaugurali sæviisti & adhuc dum sævis, proh dolor, contra intentionem SERENISSIMORVM NVTRITORVM. Vide in quantam pœnam incurris, primas & palmas & causæ cognitionem primam quærens

In lima tua qualicumque probe in posterum notes significatum Gerundiorum in dum genuinum velimus, ne in errore, in quo hucusque versatus es, perseveres. Servestæ, d. XXIII.

April. 1710 CC XLVI.

Repof. 142

AB 155048

ULB Halle
002 172 534 3

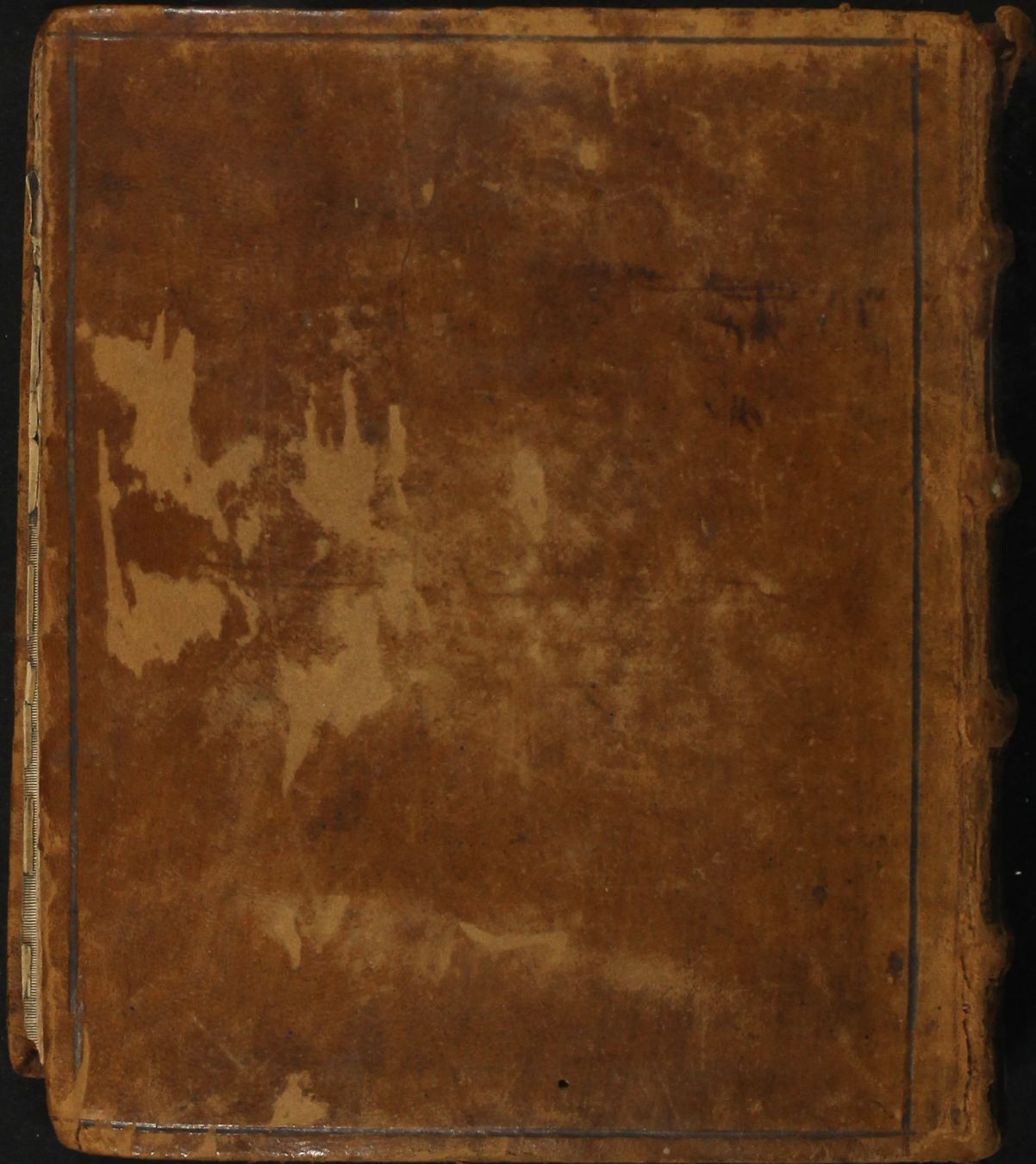

sb

u

DA7

FLORVM SPARSIO

IN

NATV PRIMVM INGENII FOETVM
DOMINI MAGISTRI

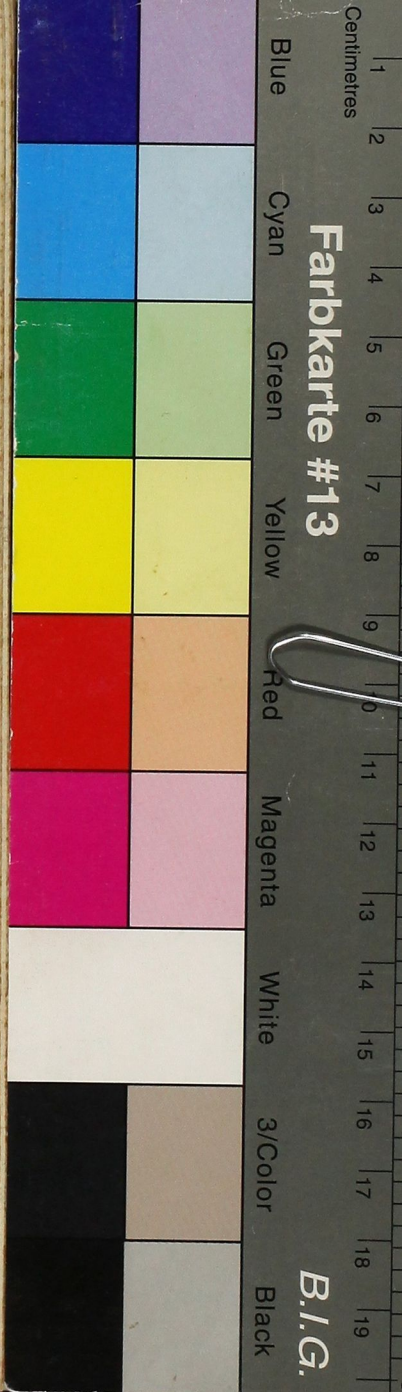
HENR. AVGVST. TOEPFFERI

d. XV. April. a. r. f. MDCCXLVI.
editum.

SERVESTAE,

Litteris CHRISTIANI BÖHMII, Illustr. Gymn. Academ.
Anhalt, Typographi, 1746.

Farbkarte #13

B.I.G.

